TURK ELI

International Scientific Journal

Volume 1 | Special Issue Part 2 | 2026

Manas, Kyrgyz Republic

www.turkeli.science

TURK ELI
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL

The journal is officially registered as a mass media outlet by the Justice Department of Manas Region under the Ministry of Justice of the Kyrgyz Republic in accordance with Registration Certificate No. 10339 dated March 11, 2024. The journal is registered under the title “TURK ELI” International Scientific Journal and is authorized for publication in Kyrgyz, Turkish, Uzbek, Kazakh and English languages.

Honorary President
Sarvar Ispahi

Editor-in-Chief
Jenishbek Duysheev

Deputy Editor in-Chief
Rahmonali Hasanov

Editorial Board:

Ablat Khodjaev (Prof. Dr.)
Shakimashrip Ibraev (Prof. Dr.)
Shohistahon Uljaeva (Prof. Dr.)
Kubanychbek Kalchakeev (Prof. Dr.)
Abdimajid Madraimov (Prof. Dr.)
Shukhrat Sattorov (Prof. Dr.)
Ibrahim Kush (Dr.)
Faig Elekberli (Dr.)
Erdenebayar Nasanbat (Dr.)
Gulnara Anarbaeva (Dr.)
Nurgul Aldabek (Dr.)
Nurjamal Myrzabaeva (Dr.)
Takhirjan Kazakov (Dr.)
Elmira Hazratkulova (Dr.)
Azamat Kaliev (Dr.)
Abdulvakhidkhon Nuriddinov (Dr.)

About this Special Issue

This Special Issue presents selected papers from the International Scientific Conference
Ijtimoiy fanlar va jamiyat taraqqiyoti:
barqaror rivojlanishning strategik yo‘nalishlari

Technical Editor
Laziz Baxtiyorov

Publisher: turkeli.science
E-mail: editor@turkeli.science

TOSHKENT IQTISODIYOT VA TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI
TITU
TOSHKENT – 2022
TOSHKENT IQTISODIYOT VA TEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI
IJTIMOIY FANLAR FAKULTETI
IJTIMOIY FANLAR VA JAMIYAT TARAQQIYOTI:
BARQAROR RIVOJLANISHNING
STRATEGIK YO‘NALISHLARI
GLOBAL MIQYOS
STRATEGIYA VA TARAQQIYOT
ILM-FAN VA INNOVATSIYA
JAMIYAT VA INSON KAPITALI
XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA
ILM-FAN ORQALI BARQAROR KELAJAK SARI
2026-yil 15-may

K. G. Makhamatjonovna	The Importance of Scientific and Educational Resources in Improving the Information Environment of the Educational Process	91
S. Ociyev	The History and Fate of the Uzbek Delegates to the First Turkological Congress	93
M. Tuhtakhujaeva *G. Kadirova*	Resolving Conflicts between Teachers and Students in Schools: Distinctive Features of Collaboration with Parents	96
M. Nazarova	The Role of Modern Storage Technologies in Reducing Food Waste	100
Kh. Nizamova	The Grammatical Structure of Compliments in Analytic and Agglutinative Languages: A Comparative Study of English and Uzbek	103
S. Kh. Butaeva	The Global Integration of Digital Transformation and the Green Economy	106
Sh. T. Dadaboyev	Privileges and Opportunities Created under State Programs to Promote Youth Self-Employment	109
D. Tulevberdiyeva *G. Ergashev*	Economic Mechanisms for Developing Youth Entrepreneurship in the Digital Economy: The Case of Uzbekistan	112
P. Q. Kholmatov *M. Akhmedova*	Current Issues of Time Management in Pedagogical Practice: The Essence, Prerequisites, Origin, and Major Stages of the Development of Time Management	115
R. Khakimov *S. A. Dustnazarova* *S. Qodirqulov*	The Integration of the Digital Economy and Green Growth in New Uzbekistan: A Driver of Sustainable National Development	119

Economic Mechanisms for Developing Youth Entrepreneurship in the Digital Economy: The Case of Uzbekistan

Tulevberdiyeva Dilnura (Bachelor Student)[1]
tulevberdiyevadilnura@gmail.com
Ergashev Ghiyos (Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor)[1]
giyosergashev60@gmail.com | ORCID: 0000-0001-8361-0047
[1.] Tashkent University of Economics and Technologies
Tashkent, Uzbekistan

Abstract.
This article analyzes the economic mechanisms for developing youth entrepreneurship in Uzbekistan under the conditions of the digital economy. The study examines the impact of digital technologies, innovative platforms, and government support programs on youth entrepreneurship. The research findings indicate that financial assistance, educational programs, digital infrastructure, and an innovative environment play an important role in the development of youth entrepreneurship. Furthermore, it is substantiated that the digital economy creates new job opportunities for young people, enables businesses to enter global markets, and increases economic activity.
Keywords: digital economy, youth entrepreneurship, economic mechanisms, innovations, digital technologies, Uzbekistan

Raqamli iqtisodiyot sharoitida yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari (O‘zbekiston misolida)

Tulevberdiyeva Dilnura (talaba)[1]
tulevberdiyevadilnura@gmail.com
Ergashev G‘iyos Baxrom o‘g‘li (Iqtisod fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent)[1]
giyosergashev60@gmail.com | ORCID: 0000-0001-8361-0047
[1.] Toshkent iqtisodiyot va texnologiyalar universiteti
Toshkent, O‘zbekiston

Annotatsiya.
Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyot sharoitida O‘zbekistonda yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda raqamli texnologiyalar, innovatsion platformalar va davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash dasturlarining yoshlar tadbirkorligiga ta’siri o‘rganilgan. Tadqiqot natijalari yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishda moliyaviy yordam, ta’lim dasturlari, raqamli infratuzilma va innovatsion muhit muhim ahamiyatga ega ekanligini ko‘rsatadi. Shuningdek, raqamli iqtisodiyot yoshlar uchun yangi ish o‘rinlari yaratish, biznesni global bozorlarga olib chiqish va iqtisodiy faollikni oshirish imkonini berishi asoslab berilgan.
Kalit so‘zlar: raqamli iqtisodiyot, yoshlar tadbirkorligi, iqtisodiy mexanizmlar, innovatsiyalar, raqamli texnologiyalar, O‘zbekiston

Kirish. So‘nggi yillarda dunyo iqtisodiyotida raqamli transformatsiya jarayonlari jadal rivojlanmoqda. Raqamli iqtisodiyotning shakllanishi tadbirkorlik faoliyatini yangi bosqichga olib chiqib, ayniqsa yoshlar uchun innovatsion imkoniyatlarni yaratmoqda. Internet texnologiyalari, elektron tijorat, raqamli marketing va sun’iy intellekt kabi vositalar biznes yuritishning zamonaviy shakllarini shakllantirmoqda.

O‘zbekistonda ham raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Yoshlar mamlakat aholisining katta qismini tashkil qilgani sababli, ularni tadbirkorlik faoliyatiga jalb qilish iqtisodiy barqarorlikni ta’minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, yosh tadbirkorlar moliyaviy resurslarning yetishmasligi, tajriba kamligi, bozorni chuqur bilmaslik kabi muammolarga duch kelmoqda[1].

Raqamli iqtisodiyot, asosan, raqamli texnologiyalar va internet orqali amalga oshiriladigan iqtisodiy faoliyatlar yig’indisidan iboratdir. Bu tushuncha, an’anaviy iqtisodiyotdan farqli o’laroq, ma’lumotlar, platformalar va raqamli xizmatlar asosida shakllanadi. Raqamli iqtisodiyotda ma’lumotlar asosiy resurs sifatida qabul qilinadi, bu esa iqtisodiy jarayonlarni yanada samarali va tezkor qilish imkonini beradi. Raqamli iqtisodiyotning ta’rifi, shuningdek, uning iqtisodiy va ijtimoiy o’zgarishlarga ta’sirini ham o’z ichiga oladi. Raqamli texnologiyalar orqali amalga oshiriladigan savdo, xizmatlar, ishlab chiqarish va boshqaruv jarayonlari, iqtisodiy o’sish va raqobatbardoshlikni oshirishga yordam beradi[2].

Raqamli iqtisodiyotning asosiy komponentlari orasida raqamli infratuzilma, raqamli platformalar, ma’lumotlar analitikasi va sun’iy intellekt kabi texnologiyalar mavjud. Raqamli infratuzilma, internet va aloqa tizimlarining rivojlanishi bilan bog’liq bo’lib, bu iqtisodiy faoliyatlarni amalga oshirish uchun zarur bo’lgan texnik bazani ta’minlaydi. Raqamli platformalar esa, foydalanuvchilar va xizmatlar o’rtasida o’zaro aloqalarni ta’minlaydi, bu orqali iqtisodiy resurslar yanada samarali taqsimlanadi. Ma’lumotlar analitikasi, katta hajmdagi ma’lumotlarni tahlil qilish va ulardan foydali ma’lumotlar olish imkonini beradi, bu esa qaror qabul qilish jarayonlarini yaxshilaydi. Sun’iy intellekt esa, jarayonlarni avtomatlashtirish va yanada samarali boshqarish imkoniyatlarini yaratadi[3].

Mazkur maqolaning maqsadi raqamli iqtisodiyot sharoitida yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishning iqtisodiy

mexanizmlarini tahlil qilish hamda O‘zbekiston misolida mavjud imkoniyatlar va muammolarni aniqlashdan iborat.

Tadqiqotning asosiy vazifalari quyidagilar:

- raqamli iqtisodiyotning asosiy xususiyatlarini o‘rganish;
- O‘zbekistonda yoshlar tadbirkorligining hozirgi holatini tahlil qilish;
- raqamli texnologiyalarning yoshlar tadbirkorligiga ta’sirini aniqlash;
- yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi iqtisodiy mexanizmlarni baholash;
- innovatsion platformalar va davlat dasturlarining samaradorligini ko‘rsatish.

Global tendensiyalar nuqtai nazaridan, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi ko’plab mamlakatlarda iqtisodiy o’sishni rag’batlantiradi. Raqamli texnologiyalarning keng tarqalishi, yangi ish o’rinlarini yaratish va mavjud ish o’rinlarini rivojlantirish imkoniyatlarini taqdim etadi. Shuningdek, global savdo va xizmat ko’rsatish sohalarida raqamli transformatsiya jarayonlari kuchaymoqda. Mamlakatlar o’rtasida raqamli iqtisodiyotga bo’lgan qiziqish ortib bormoqda, bu esa xalqaro hamkorlik va investitsiyalarni oshiradi. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi, shuningdek, iqtisodiy tengsizlikni kamaytirishga yordam berishi mumkin, chunki raqamli xizmatlar va mahsulotlar ko’proq insonlarga, jumladan, chekka hududlarda yashovchilarga ham yetkazib berilishi mumkin[4].

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot davomida ilmiy bilishning bir qator usullaridan foydalanildi. Jumladan:

- ***Tahlil va sintez usuli*** – raqamli iqtisodiyot va yoshlar tadbirkorligi o‘rtasidagi bog‘liqlikni aniqlash uchun qo‘llanildi.
- ***Qiyosiy tahlil usuli*** – O‘zbekistondagi yoshlar tadbirkorligi holatini xalqaro tajriba bilan solishtirishda foydalanildi.
- ***Statistik tahlil usuli*** – Davlat statistika qo‘mitasi, Jahon banki va UNDP ma’lumotlari asosida iqtisodiy ko‘rsatkichlar o‘rganildi.
- ***Mantiqiy tahlil usuli*** – raqamli texnologiyalarning tadbirkorlik faoliyatiga ta’siri ilmiy jihatdan asoslandi.
- ***Kuzatish usuli*** – yoshlar orasida raqamli platformalar va innovatsion loyihalardan foydalanish darajasi o‘rganildi.

Tadqiqotning nazariy asosini raqamli iqtisodiyot, innovatsiyalar va tadbirkorlik bo‘yicha mahalliy hamda xorijiy olimlarning ilmiy ishlari tashkil etdi[5].

Tadqiqot natijalari. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, raqamli iqtisodiyot yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, elektron tijorat, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn xizmatlar yosh tadbirkorlar uchun yangi biznes imkoniyatlarini yaratmoqda.

O‘zbekistonda yoshlar tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlash maqsadida davlat tomonidan bir qator dasturlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, imtiyozli kreditlar, grantlar, startap loyihalar va biznes inkubatorlar yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirishga xizmat qilmoqda[6].

Tahlillar quyidagi asosiy natijalarni ko‘rsatdi:

1. Raqamli texnologiyalar tadbirkorlik xarajatlarini kamaytiradi va biznes samaradorligini oshiradi.
2. Ijtimoiy tarmoqlar va raqamli marketing yosh tadbirkorlarga keng auditoriyaga chiqish imkonini beradi.
3. Onlayn platformalar orqali mahsulot va xizmatlarni global bozorlarga olib chiqish imkoniyati ortmoqda.
4. Yoshlar uchun ta’lim va trening dasturlari tadbirkorlik ko‘nikmalarini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi.
5. Moliyaviy resurslarga kirishdagi muammolar hanuzgacha asosiy to‘siqlardan biri bo‘lib qolmoqda[7].

Shuningdek, tadqiqot davomida raqamli infratuzilmaning rivojlanishi yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirayotgani aniqlandi. Mobil ilovalar, elektron to‘lov tizimlari va masofaviy xizmatlar yoshlar biznesining rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda[8].

Natijalar tahlili va muhokama. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli iqtisodiyot yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar yaratmoqda. Raqamli texnologiyalar biznes yuritishning yangi shakllarini joriy etib, tadbirkorlik faoliyatining samaradorligini oshirmoqda.

Biroq, mavjud muammolar ham saqlanib qolmoqda. Xususan, ayrim hududlarda internet infratuzilmasining yetarli rivojlanmaganligi, moliyaviy savodxonlikning pastligi va tajriba yetishmasligi yosh tadbirkorlar faoliyatiga salbiy ta’sir qilmoqda[9].

Shu sababli quyidagi takliflarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

- yosh tadbirkorlar uchun imtiyozli kredit va grant dasturlarini kengaytirish;
- raqamli tadbirkorlik bo‘yicha maxsus o‘quv kurslarini tashkil etish;
- startap loyihalarni qo‘llab-quvvatlash tizimini rivojlantirish;
- universitetlar va xususiy sektor o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish;
- yoshlarning raqamli ko‘nikmalarini oshirishga qaratilgan dasturlarni kengaytirish.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish mamlakat iqtisodiy o‘sishini jadallashtirish, yangi ish o‘rinlari yaratish va ijtimoiy barqarorlikni ta’minlashda muhim omil bo‘lib xizmat qiladi[10].

O‘zbekistonda yoshlar tadbirkorligining holati. O‘zbekiston yoshlarining tadbirkorlik faoliyati so‘nggi yillarda sezilarli darajada rivojlanmoqda. Yoshlar tadbirkorligi, mamlakat iqtisodiyotining barqarorligi va raqobatbardoshligini ta’minlashda muhim rol o‘ynaydi. O‘zbekiston hukumati yoshlarni tadbirkorlikka jalb qilish maqsadida bir qator dasturlar va tashabbuslarni amalga oshirmoqda. Masalan, davlat tomonidan taqdim etilayotgan kreditlar, grantlar va ta’lim dasturlari yosh tadbirkorlar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Biroq, bu jarayonda bir qator muammolar ham mavjud[11].

Yosh tadbirkorlar ko‘pincha tajribasizlik va moliyaviy resurslarning yetishmasligi kabi muammolarga duch kelishadi. Ularning ko‘pchiligi o‘z g‘oyalarini amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan moliyaviy mablag‘larni topishda qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Shuningdek, tadbirkorlik faoliyati uchun zarur bo‘lgan qonuniy asoslar va tartib-qoidalar haqida yetarlicha ma’lumotga ega bo‘lmaslik ham muhim to‘siq hisoblanadi. Yoshlar o‘z faoliyatini boshlashda va rivojlantirishda ko‘p hollarda noqonuniy yoki rasmiy bo‘lmagan yo‘llarga murojaat qilishga majbur bo‘lmoqda, bu esa ularning faoliyatini xavf ostiga qo‘yadi[12].

Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish bo‘yicha qo‘shimcha 10 ta taklif:

1. Raqamli startaplar uchun soliq imtiyozlarini kengaytirish.
2. Yosh tadbirkorlar uchun xalqaro onlayn kurslarni joriy qilish.
3. Hududlarda bepul coworking markazlarini tashkil etish.
4. Elektron tijorat platformalariga integratsiyani kuchaytirish.
5. Sun’iy intellekt asosida biznes tahlil vositalaridan foydalanishni oshirish.
6. Yoshlar uchun maxsus biznes inkubatorlarini ko‘paytirish.
7. Mobil banking va fintech xizmatlaridan foydalanishni

rag‘batlantirish.

8. Qishloq hududlarida internet infratuzilmasini yaxshilash.

9. Yosh tadbirkorlar o‘rtasida mentorlik dasturlarini rivojlantirish.

10. Raqamli marketing va SMM bo‘yicha amaliy treninglarni ko‘paytirish.

Xulosa va takliflar. Xulosa qilib aytganda, raqamli iqtisodiyot yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishda muhim platforma vazifasini bajarmoqda. Raqamli texnologiyalar yoshlarning innovatsion g‘oyalarini amalga oshirish, biznesni samarali boshqarish va global bozorlarga chiqish imkoniyatlarini kengaytiradi.

O‘zbekistonda yoshlar tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha amalga oshirilayotgan davlat dasturlari muhim natijalar bermoqda. Shu bilan birga, moliyaviy resurslarga kirish, tajriba va bilim yetishmasligi kabi muammolarni bartaraf etish zarur.

Kelgusida raqamli infratuzilmani rivojlantirish, innovatsion loyihalarni qo‘llab-quvvatlash va yoshlarning raqamli ko‘nikmalarini oshirish orqali tadbirkorlik faoliyatining samaradorligini yanada kuchaytirish mumkin.

References

1. Abdullaeva, N. (2022). Raqamli iqtisodiyot va yoshlar: O‘zbekiston tajribasi.
2. Axmedov, B. (2021). Yoshlar bandligi va raqamli texnologiyalar. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
3. Ismoilov, Q. (2020). Innovatsion iqtisodiyot va tadbirkorlik asoslari. Toshkent: Fan va texnologiya.
4. Karimov, I.A. (2019). Innovatsiyalar va raqamli iqtisodiyot.
5. Mirziyoyev, Sh.M. (2020). Raqamli iqtisodiyot: yangi imkoniyatlar va chaqiriqlar.
6. O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi. (2022). Iqtisodiy ko‘rsatkichlar.
7. O‘zbekiston Yoshlar ittifoqi. (2021). Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish dasturi.
8. Qodirov, S. (2021). Raqamli transformatsiya va iqtisodiy rivojlanish. Samarqand: Zarafshon nashriyoti.
9. Rasulov, M. (2022). Elektron tijorat va yoshlar biznesi. Toshkent: Yangi asr avlodi.
10. UNDP. (2020). Youth Entrepreneurship in Uzbekistan: Challenges and Opportunities.
11. World Bank. (2021). Uzbekistan: Digital Economy Assessment.
12. Yo‘ldoshev, A. (2023). O‘zbekistonda startap ekotizimi va yoshlar innovatsiyasi. Toshkent: Universitet nashriyoti.